

GERENDAY MÁRIA

Apám

1

*Egy reggel apám megérkezett.
Jött a vonatról át a hídon a mélyen fekvő folyómeder felett.
Hozta hatvankét évét.
Kilenc évi fogság után hazatért.
Este összegyűltünk a szegényes konyhában
Egyszerű vacsorára.
Utána apánk felállt és köszöntőt mondott
magának, életének
sok újra virágzóreményének
Elmondta, hogyan élt túl pusztító csatákat
miközben fiatal kortársai elhullottak mellőle
Hogyan járta meg az öreg rabok táborát
az Urálban, ahol csaknem mindnyájan ott maradtak
a jég és hó alatt
Hogyan akarta egy német tiszt agyonlőni
útban hazafelé a Don-kanyartól
de az utolsó pillanatban meggondolta magát
és legyintve elengedte
Hogyan feküdt az országút havában
ahonnan egy szán kocsisa félre akarta húzni
hogy továbbhajthasson
de felismerve benne a földijét felültette a bakra
Hogyan raboskodott Budapest Központi Börtönében,
ahol az örök azzal biztatták
számára sohase nyílnak meg a kapuk
Apánk ötvenhat októberében
első otthoni estéjén
a túlélés csodáját, ígéretét ünnepelte.*

Boschán György festménye

*Apám igyekvő embervolt nem hős de igyekvő
 álmokkal táplált álmoktól szívós
 álmai eltűntek előle a valóság elfordult tőle
 keze ügyetlen lett a való kigurult belőle álmoknak intett
 az álmok föléje nőttek szétszóródtak maradt a keserűség*

Gerenday Lajos

*Meghalt ezerkilenszázötvenkilencben
 megélt két háborút
 két fogságot
 börtönt
 havas Szibériát
 és a hőségtől fuldokló New Jersey-t
 élte álmaid
 álmaid elhagyták
 a munka kihullott kezéből ki a kanál és ki a kenyér
 fejét szibériai vattasapkába takarva járt
 fel-alá
 hátratett kézzel New Jersey nyarában
 a szeme nem az övé volt már nem akart látni
 már csak a feje volt az övé és benne a fejfőrcs
 aztán a fejét is elvették tőle felvágták belenéztek maradt a fejfőrcs
 micsoda fejfőrcs előli a kezét nem nyúl már vízért sem
 el a szemét már nem lát
 el a lábát nem jár már fel-alá a szobában nem kulcsolja hátra kezét
 álmaid nem nézi
 felmetszett fejét kötés szorítja
 benne a fájás honnan a fájás miért a fájás
 nem tudom kérem Oroszországból hoztam havas mezőkről
 ahonnan hazajöttem két hadifogságból és a doni csatától
 haza kellett jönnöm mert vártak álmaid és várt a valóság
 az álmaid elvesztek kérem a valóság szétfoslott kérem
 maradt a csalódás és maradt a fejfőrcs*

élt hatvanöt évet